

Zbigniew Czarnuch

Towarzystwo Przyjaciół Archiwum i pamiętek Przeszłości. Sprawozdanie z działalności za okres 1.01.1993 – 30.09.1994

Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny nr 2, 221-224

1995

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Zbigniew Czarnuch
Witnica

**TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ ARCHIWUM
I PAMIĄTEK PRZESZŁOŚCI.
SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
ZA OKRES 1.01.1993 – 30.09.1994**

W latach 1993-94 Towarzystwo skupiło swą uwagę na następujących kierunkach programowych:

- a) redagowaniu pierwszego numeru Nadwarciańskiego Rocznika Historyczno-Archiwalnego;
- b) kompletowaniu wydawnictw regionalnych ze szczególnym uwzględnieniem opracowań Vereins für Geschichte der Neumark;
- c) rozwijaniu współpracy z niemieckimi stowarzyszeniami podejmującymi problematykę badań regionalnych naszego terenu.

Prace redakcyjne

Nasza inicjatywa wydawania Nadwarciańskiego Rocznika Historyczno-Archiwalnego spotkała się z przychylnością Urzędu Wojewódzkiego, zainteresowaniem regionalnych badaczy, którzy nadesłali swe teksty oraz materialnym wsparciem sponsorów z holdingu GOBEX.

W efekcie ukazał się pierwszy numer naszego periodyku, któremu Wydawnictwo Archiwum Państwowego w Szczecinie zapewniło wysoki poziom edytorski. Nawiązaliśmy liczne kontakty z autorami, którzy obiecali nadesłać nam swe opracowania do kolejnych numerów Rocznika.

Kompletowanie wydawnictw

W celu stworzenia badaczom warunków ułatwiających prace nad dziejami Regionu, przystąpiliśmy do kompletowania opracowań książek i maszynopisów – zarówno polskich jak i niemieckich. Wiele wysiłku

włożyliśmy w odszukanie w bibliotekach krajowych i niemieckich kompletu wszystkich wydawnictw *Verein für die Geschichte der Neumark*. Wydawnictwa tego towarzystwa – razem przeszło 90 tomów – są bardzo rozproszone, a ich kompletu najprawdopodobniej nie ma żadna biblioteka w Polsce. Udało nam się zgromadzić prawie wszystkie wydawnictwa VGN i wykonać ich kserokopie (na 97 wydanych pozycji brakuje nam jeszcze 2). Drugi egzemplarz wszystkich zgromadzonych przez nas wydawnictw VGN wykonała na swoje potrzeby Wojewódzka Biblioteka Publiczna.

Na podkreślenie i szczególne podziękowania zasługuje pomoc, jakiej w tej sprawie udzielili nam kierownik Archiwum Miejskiego we Frankfurcie p. Ralf-Rüdiger Targiel oraz p. Christian Asenbaum z Bibliotek der Stiftung Brandenburg w Stuttgarcie. Z obu tych miejsc otrzymaliśmy bezpłatnie wiele kserokopii brakujących nam pozycji. Podziękowania za życzliwość i udostępnienie do kserowania rzadkich przecież wydawnictw składamy także Bibliotece Instytutu Zachodniego w Poznaniu oraz Bibliotece Uniwersytetu im. M. Kopernika w Toruniu.

We wrześniu 1994 r. udało nam się pozyskać wiele roczników czasopisma „Heimatblatt”. Jest to pismo ziomków – landsberczan, które zawiera wiele niezwykle ciekawych materiałów historycznych. Towarzystwo posiada aktualnie kompletne lub prawie kompletne roczniki tego wydawnictwa z lat 1962-94. Do skompletowania całości brakuje nam lat pięćdziesiątych. Zgromadzenie wszystkich tych czasopism było możliwe dzięki uprzejmości p. Dietricha Handta, jednego z landsberczan, który przekazał nam 121 numerów „Heimatblatt”.

Równolegle nawiązaliśmy kontakty z redakcjami czasopism ziomkowskich, byłych mieszkańców Landsberga (Gorzowa), Meseritz (Międzyrzecza) i Arnswalde (Choszczna) w celu skompletowania roczników ich pism, w których znajduje się wiele cennych materiałów źródłowych i opracowań.

Inne formy współpracy z Niemcami

Towarzystwo współpracuje z działającym we Frankfurcie nad Odrą *Projektem Historii Niemiecko-Polskiej* uczestnicząc w przedsięwzięciach tego stowarzyszenia. Zawartość pierwszego numeru Rocznika jest tej współpracy wyrazem. Od roku 1993 członkiem Zarządu P. H. N. P. jest reprezentant naszego Towarzystwa, Zbigniew Czarnuch.

Od roku 1992 współpracujemy także z krajową strukturą organizacji ziomkowskich Niemiec o nazwie *Landsmannschaft Berlin-Mark Brandenburg*, organizującą coroczne konferencje niemiecko-polskie. Ze strony polskiej w spotkaniach tych uczestniczyli dotąd reprezentanci władz samorządowych i stowarzyszeń regionalnych, nie mogąc tym samym być dla strony niemieckiej równorzędnym partnerem rozmów. Dlatego podczas konferencji jaka miała miejsce w Fünf Eichen koło Eisenhüthenstadt delegaci polscy postanowili utworzyć ponadgminną strukturę organizacyjną.

4 grudnia 1993 roku na zebraniu w Skwierzynie delegaci polskich stowarzyszeń uczestniczących w tych konferencjach podjęli w tej sprawie dwie uchwały. Ich treść przytaczamy w pełnym brzmieniu.

Uchwała programowa POROZUMIENIA TOWARZYSTW POGRANICZA powzięta na zebraniu założycielskim w Skwierzynie w dniu 4 grudnia 1993 roku.

Obecni na zabranii delegaci Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Niemieckiej ze Skwierzyny, Sulęchowskiego Towarzystwa Kultury, Gorzowskiego Towarzystwa Naukowego, Towarzystwa Przyjaciół Archiwum i Pamiątek Przeszłości w Gorzowie oraz Towarzystwa Przyjaciół Witnicy postanawiają powołać POROZUMIENIE POGRANICZA, jako partnera w kontaktach z organizacją skupiającą byłych niemieckich mieszkańców dawnej Nowej Marchii o nazwie Landsmannschaft Berlin-Mark Brandenburg.

Porozumienie stawia sobie za cel koordynację działań w przewyciężaniu narodowych uprzedzeń, poprzez organizowanie i rozwijanie kontaktów między dawnymi i obecnymi mieszkańcami miast i wsi, podejmowanie wspólnych inicjatyw w dziele opieki nad zabytkami kulturowego dziedzictwa oraz opracowywanie i popularyzację dziejów Regionu.

Dla realizacji powyższych celów powołuje się Zarząd Porozumienia, w skład którego wchodzi delegaci Towarzystw tworzących Porozumienie. Na tymczasowego przewodniczącego Porozumienie wybrało Zbigniewa Czarnucha z Witnicy. Zadanie prowadzenia sekretariatu powierzono Towarzystwu Przyjaciół Archiwum i Pamiątek Przeszłości w Gorzowie, mającemu swą siedzibę w Archiwum Państwowym w Gorzowie WLKP przy ulicy Grottgera 24.

Na posiedzeniu podjęto uchwałę upelnomocniającą Zarząd Porozumienia do podjęcia starań ukierunkowanych na zorganizowanie kolejnego spotkania z LBMB przez stronę polską. Zaleca się, by tematem spotka-

nia były dzieje tej ziemi i opieka nad zabytkami. Formą spotkania winna być sesja naukowa historyków na temat historii zakonów templariuszy, joanitów i cystersów oraz opieki nad pozostałymi po nich zabytkami.

